

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Piacz-utca 40. szám. — Telefon 412.

Az Erzsébet-nőegylet képkiallítása.

Az elhagyott gyermekekért.

Gróh prépost beszéde.

Debreczen, május 27.

A háborgó politikai viszonyok között, a helybeli marakodások mellett jól esik a lelkünket megpihentetni. Mintha csak harmatos virágok között jártunk volna, olyan kedves hatással volt reánk a Szent Erzsébet-egyesület által rendezett s mai napon megnyitott „amateur festő- és fényképkiallítás“.

A jótékony urasszonyok valóban remekeltek ezen kiállítás rendezésével. Debreczen városban ezelőtt csak 15 évvel is a mesterek kiállítása iránt sem mutatkozott volna olyan érdeklődés, annyi művészszeretetet, mint amennyivel a mai napon eme kiállítás dús, gazdag keretében találkozunk.

Ez egyszerűen meglepő! A művészetnek, a művészszeretnek ilyen gazdagságát bemutatni, büszkeségünkre szolgál. Ez a tárlat is egyik fényes bizonyossága, hogy Debreczen a fejlődésnek a legszebb útjára lépett. Itt már a jövőt alapozgatják azok a bájos, lelkes magyar urhölgyek, akik ezzel a pompás művészgardával ezt a meglepő szép és értékes, igazán eseményszámba vehető

kiállítást rendezték; melynek a megnyitására a nemeslelkű műbarát, az ember-szeretet egyik jóságos vezéralakja, Gróh Ferencz prépost a következő megleghangú megnyitói beszédet tartotta:

Nagyságos Urnőim! Mélyentisztelt Uraim! Nemes és szent a cél, melyet a gyermek-liga maga elé tűzött s melyet eléggé nem dicsérhetők, eléggé nem magasztalható buzgalommal iparkodott néhány nappal ezelőtt szemeink láttára kedves városunkban érvényre juttatni; de nem kevésbé nemes és szent az a cél is, melyet a Szent Erzsébet-egylet maga elé tűzött, midőn nemcsak az elhagyott, de beteges, pusztulásnak induló gyermekeket iparkodik felkarolni, megmenteni.

Az örök Bölcsesség, a világ Üdvezítője mindkettőt az irgalmassági cselekedetek közé sorolja s ezek gyakorlóit nemcsak az életben mondja boldogoknak, hanem mennyi jutalmat is helyez kilátásba; és ezen szent cél illik a Szent Erzsébet-egyletnek, melynek védszentje — kedves magyar hazánk dicsősége — nemcsak kórházat alapított, hanem királyi sarjardék létrehozta maga építette, maga gondozta elhagyott, kedves betegjeit, ezen szent célt óhajtottak előmozdítani a Szent Erzsébet-egylet nemeslelkű Urnői, midőn ezen amateur kiállítást rendezték, mellyel nemcsak alkalmat óhajtanak nyújtani nemes városunk lakóinak az irgalmasságnak örök jutalomra méltó cselekedeteinek gyakorlására, hanem kellemes, ismeretterjesztő szórakozást is; mielőtt e díszes kiállítást megnyitnám, hálás köszönetet mondok az egyesület nemeslelkű Urnőinek fáradságát nem kimélő buzgalmukért, mellyel e kiállítást létesítették, Istennek szent áldását kívánom törekvésükre, hogy azt az óhajtott siker koronázza; ezzel a kiállítást ezennel megnyitom.

tást megnyitnám, hálás köszönetet mondok az egyesület nemeslelkű Urnőinek fáradságát nem kimélő buzgalmukért, mellyel e kiállítást létesítették, Istennek szent áldását kívánom törekvésükre, hogy azt az óhajtott siker koronázza; ezzel a kiállítást ezennel megnyitom.

Politikai híreink.

Wekerle kihallgatásának eredménye.

Ujabb királyi audienciák.

Budapest, május 27.

Wekerle Sándor miniszterelnök legutóbbi kihallgatásáról jól értesült helyről jelentek meg a következő sorok:

— A miniszterelnök a helyzetről tett kimélt jelentésében, melyet a felségnek előadott, annak a megállapítására vetette a súlyt, hogy a kormányválságnak csak olyan alkotmányos megoldása lehetséges, melyhez a függetlenségi párt hozzájárul, melyet a függetlenségi párt támogatni kész. A helyzet illetően ismertetéséből a kibontakozáshoz való igazi döntő lépés önként következik: A felség lépjen érintkezésbe a függetlenségi párt vezető férfiival és első sorban azzal a férfival, akinek személyében a párt bizalma, reménye, ragaszkodása összpontosul: Kossuth Ferenczcel. Hiteles bécsi híradás alapján közölhetjük, hogy Wekerle Sándor erre nézve tett előterjesztést a felségnek. Kossuth Ferencz már legközelebb meghívást kap a királyhoz. A függetlenségi párt vezérének egészsége, hála a gondviselésnek, már annyira megjavult, hogy ennek a meghívásnak nyomban eleget tehet.

Amit a bábé-kalap mesél...

Irta: Máriássy Lili.

A duruzsoló-pattogó tűz, hallga!
Mesét mond: — egy tavaszi álmat,
... Ismertem egy leányt, ki mindig kacagott
Ha szívéhez könnyörögtek, azon csak mulatott,
Kék volt a szeme, szőke volt a haja
S volt neki egy ibolyavirágos bábé-kalapja.
A szomszédban meg lakott egy legény
Bohém művész fiu volt, nagyon szegény.
Sötét szín arccal, égő szemekkel,
A leány jókedve, kacsaja azokban veszett el.
— Hiába intették, hogy csapodár és csalfa,
Maga előtt látta, nappal s éjben, alva.
Hiába kérlték, ne nézzen reája.
Mégis csak Ő volt a „Bábé“ boldogsága.
Hisz oly szépen kérte: lelkem gyöngyvirága.
Maga az én szentem, édes kicsi párom.
Nem tudok én többet soha már szeretni,
Oh mondja: szeret-e? — ne hagyjon szenvedni.
Az ibolyás bábé-kalapban le is festett.
Ugy mondta, ebben leges-legjobb szerette.
Hazug volt a szava. Dehogyan is szerette!
Elment messze-messze, — aztán hamar elfeledte.
Azóta sápadt, azóta halvány,
Azóta sokat sir egy kacagó leány.

Törő uram darut költet...

(Hajdu történet.)

A darumadár, legalább hárébból, eléggé ösmerős. Törő Sámuel urat helyénvalóbb bemutatni. Kemény, sulyokfejű öreg csizmadia mester Törő uram, odalent a Hajduságon. A szép Hajduságon, ahol tavaszkor bibictőjét szedgetnek a gyermekek.

Borjubőrből, tehénbőrből, lóbőrből szabogatja, varrogatja a kiscsizmákat, nagycsizmákat Törő Sámuel uram. A patkót pedig Illés Jakab lakatosmester görbiti ezekre a kipegőskopogós csizmákra. Híresek is, kapósak is a Törő Sámuel uram csizmái. Nem is nyalka hajdulegény, akinek nem Törő Sámuel ur varrja a csizmát. Még a gazdálányoknak is Törő uram szabja a topánkát, de már a lányoknak puha vékony kecskebőrből. Tehát nyilvánvalólag Törő Sámuel uram az első a nánási csizmadiák között.

Furcsának tetszik ugy-e? Nem a remekes csizmáira büszke Törő mester. Hanem azokra a különféle fajta vizimadaraira, azokra a sápgógógógó, tipi-topi vadmadarakra... Ilyenkor szúrós két kezét hátrateszi Törő mester. Még a polgármester se' hegyel ilyen büszkén, amidőn Törő Sámuel ur végigsétál a baromfiudvaron és ottan mutogatja szürszabómester Nyakó Balázs komjának:

— Na, nézze komám! Ezek osztán a daruk, az én daruim...

Valóban első madár is a daru a pusztaság madarai között. Szürke szárnyát meg-meglibbenti a magasban. Kelet felé, napkeletre repülve: hangosan krugat. Mikor a pásztor meghallja a daru kurjantást, süvegét balszemére rántja. Botjára támaszkodik és a mély gondolkozástól pipája is kialszik. Vágyódással telik el a pásztor lelke... Vágyódással a magyar puszták letűnő szabadpuszták madara, ezért is széledezik el a mi földünkről.

Bizonyára a Törő Sámuel ur darui is tovább szállának. Azonban szárnyokat megszüntette az előrelátó öreg csizmadiamester. És így csonka szárnyát hiába emelgeti a két daru. Rab élet az életük. A kerítésnél tovább nem sétálhatnak... Pedig némely alkonyaton illatár csapong feléjük a pusztából. Máskor a felhők közötti zúgó széllel versenyt repülnek a szabad madarak, darumadarak. Napkeletre repül a daru és a két rabmadár sóváran hallgatózik.

— Kru, kru!

Veres fényt lövell az alkonyi napsugár. A két darumadár egyszerre csak illegni-billegni kezd. Csörét a felhők felé nyújtogatja. Csonka-bonka szárnyát emelgeti a két daru. Nosza neki iramodnak. Körültáncolják a kutágot. Bohókásnak tetszik ez az ugrálás, de búsan bűg a hangja a rabmadárnak.

— Kruu...

Kiváló izlésű erős, modern butorok fel-tűnően olcsó árban szerezhetők be

GRÓSZ JÓZSEF ÉS PÉTER
cégnél DEBRECEN,
Piac-utca 70. szám.

Kossuth és Andrássy a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt felkereste Kossuth Ferenczet és közölte vele, hogy a király audienciára rendelte. A kereskedelmi miniszter a jövő héten Bécsbe utazik.

Kossuthal egyidőben Bécsbe megy gróf Andrássy Gyula, az alkotmánypárt vezére is. A két miniszterrel való tanácskozás eredményétől függ, hogy a király miképpen dönt Wekerle előterjesztése dolgában. Más politikusok meghívásáról nincs szó.

Wekerle Sándor a jövő héten ismét Bécsbe megy. Ezen a kihallgatáson fog eldúlni a válság sorsa.

Kossuth vendégei.

Ma délben Wekerle Sándor után gróf Apponyi Albert látogatta meg Kossuth Ferenczet s félóraig maradt nála. Utána a kereskedelmi miniszter Justh Gyulát, később pedig Barabás Bélát fogadta.

Az önálló bank mellett.

Sátoraljaujhelyről jelentik: S.-A.-Ujhely választókerület polgársága az önálló jegybank érdekében pünkösd másnapján négyülést tart, amelyre több országgyűlési képviselő is S.-A.-Ujhelyre érkezik. A gyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánul.

Városi közgyűlés.**Viharosnak ígérkezett . . .**

(Első nap.)

Debreczen, május 27.

Nagy érdeklődés mellett folyt le a városi közgyűlésnek a mai első napja.

Sok érdekes felszólalást halottunk. Dicséri ennek az előkelő testületnek a higgadságát, hogy a viharosnak ígérkezett közgyűlés minden nagyobb felindulás nélkül „zajlott le“.

Meghallgatták az érveket. S hogy a minisztériumnál a sokat hánytorgatott „csatornázás-ügy“ aktáiba beletekintenek: — belemegődtek! Így Révi Nándornak is módja, alkalma lett bizonyítani a felvetett vádakot odafent.

Törő Sámuel uram ilyenkor mondja Nyakó komjának.

— Táncolnak a daruk, komám! Meglássá: időváltozik.

Török Sámuel mester sásból, nádból fészket is kerített a daruknak.

— Hát az egyik reggel mit látok? Törő mester újságolja ezt a komjának. Kilenc darutojást találtam a fészkekben, koma . . .

— Ne mondja mán, komám . . .

— Hanem kéttojást összerugtak a fikomadták. Node, kifogtam rajtok.

— Hogy, hogy komám?

— Maholnap kikelnek a kis daruk?

— Ne mondja mán komám . . .

— De bizony azt mondom . . . Mert kottlós tyuk alá ültettem a hét daru tojást, ugyám koma!

Nyakó szürszabó megcsóválta a fejét.

— No, mán fakturás ember kend, komám. Tyukkal költeti a pusztaság magasröptű királyát? Nyakó szürszabó csóválgatta a fejét.

Azonban nemhiában újságot olvasó politikus csizmadia mester Törő uram, erre is megfelelt komjának.

— Higye meg, komám! Ez még mindig jobb, mint mikor „sasok“ költenek „csirkét“ a németnek.

Minthacsak megértették volna gazdájokat? Csonka-bonka szárnyokat emelgetni kezdették a daruk.

Szabad Hajdu.

A választások is meglepő eredménnyel végződtek, amennyiben a legkevésbé emlegetett nevek kerültek ki győzelmesen az urnából.

*

A közgyűlésről szóló tudósításunk a következő:

Nem sokkal három óra után nyitotta meg a közgyűlést *Weszprémy Zoltán* főispán. Rövid beszédben felhívta a bizottsági tagok figyelmét a tárgyakra.

Ezután *Szabó Elek* polgármesteri titkár felolvasta a polgármesternek március és április hónapokról szóló jelentését, amelyet tudomásul vettek. Dr. *Révi Nándor* bizottsági tag kérte önálló indítványának tárgyalás alá vételét. A közgyűlés az indítvány tárgyalását elhalasztotta.

Vecsey Imre főjegyző felolvasta dr. *Fejér Ferenc*, majd dr. *Révi Nándor* indítványát. A dr. *Fejér Ferenc* indítványát egyhangú lelkesedései elfogadták. Ezen indítvány szerint a közgyűlés meg fogja sürgetni a minisztert, hogy a megfelelőbb csatornázási ügyben minél hamarabb, soron kívül döntsön.

Dr. *Fejér Ferenc* indítványa mellett nagyhatású beszédet mondott.

A csatornázás felől.

Fejér Ferenc: Debreczennek legelső érdeke a csatornázás. Addig nem lehet Debreczent kulturának tekinteni, amíg nincs csatornázása. *Rákosi Viktor* ép a minap irt cikket nagy Debreczenről, amelyért a jelesírónak ezton köszönetét fejezi ki. A szegényebb néposztálynak is érdeke, hogy jó vizet ihasson. Mindannyiunkat lelkes örömmel töltött el az a márciusi közgyűlési határozat, mely a csatornázást elrendelte. Tárgyilag igazságérzettel kérdezi, hogy amíg hosszú időn keresztül tárgyalta a város a csatornázást, hol voltak a most felmerült aggodalmak? Ha összejátszottak a pályázók a város ellen, a felülvizsgáló fórumot erre rájöttek volna s a terveket a minisztérium nem hagyta volna jóvá. A függetlenségi és 48-as párt nevében adja be indítványát s hiszi, hogy minden bizottsági tag elfogadja azt, aki szíven viseli a város fejlődését. Így fogjuk elérni a debreczeni egyetem létesítését. Kéri a bizottság a város jól felfogott érdekében, hogy csak a döntésnek soron kívüli megsürgetése iránt írjon fel a belügyminiszterhez.

Dr. *Fejér Ferenc* felszólalását élénk éljenzés követte. Utána dr. *Révi Nándor* beszélt indítványa mellett, mely vizsgálatot kér a csatornázási ügyben. Kételyei támadtak a kiírási művelet iránt, ezért adott be felebbeszét. A felebbezés beadásakor sok gyanus dolgokat észleltek, de a kiírási műveletek és az egyes tételeknek átnézése alkalmával meglepő felfedezéseknek jöttek nyomára. A Fried és Adorján cég árai abnormisan magasak. Ezen állítását számadatokkal igyekezett bizonyítani. Elhangzott szájából az a vád, hogy a versenytárgyalást megelőző éjszakán az összes pályázó cégek együtt voltak az „Arany Bika“ külön helyiségében s úgy módosították ajánlataikat, hogy a Fried és Adorján cég kerüljön ki győztesnek. Szóval a pályázók összejátszottak. Ezen adatok forrásaként dr. *Révi Pazár István* miniszteri osztálytanácsost nevezte meg.

Ezután részleteket közölt s hosszú beszédben igyekezett rámutatni arra, hogy mily óriási kár származik a városra a Fried és Adorján céggel való szerződésnél.

Domahidy Elemér szerint az akták már lezárva vannak. Méltányolja azt az ügy munkát, melyet dr. *Révi csinált*. Dr. *Révi* indítványát nem fogadja el, dr. *Fejér Ferenc* indítványát elfogadja. A közgyűlés nem hozhat újabb határozatot dr. *Révi Nándor* intenciói szerint

mindaddig, amíg a belügyminiszteri döntés meg nem érkezik. De természetesen a közönség megnyugtató végett valamit tenni kell. Legjobb lesz, hogy ezeket az indokokat felterjesztik a kormányhatósághoz. Bizzuk a döntést a kormányra, az megvizsgálhatja a dolgot a maga szakközveivel s ebben megnyugodhatunk, mert soha ennek a hazának olyan hitvány kormánya nem volt, amely nem törődött a törvényhatóságokkal.

Degenfeld József gróf: Javasolja, hogy dr. *Fejér Ferenc* sürgető indítványát fogadja el a közgyűlés s dr. *Révi Nándor* indítványa felett térjenek napirendre. (Éljenzés.)

Aczél Géza főmérnök: Rövidesen cáfolni igyekszik dr. *Révi* által felhozott vádakát. — Az egységárok közt különbség van, a végösszeg a fő. Nem lehet az egész munkát szétforgácsolni. Tiltakozik az ellen, hogy *Pazár* mérnök ilyeneket mondott. Gyanúsítani pedig nem szabad, hanem konkrét adatokkal kell előállni. Ilyen adatai dr. *Révinek* nem lehetnek, mert akkor már régen előállt volna velök. — Kéri az indítvány felett való napirendre térést.

Dr. *Tüdös János*: Tullépné a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a hatáskörét, ha közben határozatot hozna, mialatt a csatornázás kérdése kormányhatósági jóváhagyás alatt van. Minthogy azonban dr. *Révi* oly súlyos vádakát hallatott, melyek mellett elhaladni nem lehet, tegye fel a főispán azt a kérdést is, hogy indít-e a közgyűlés vizsgálatot, vagy nem?

Egyes ügyek.

Vita után határoztak s *Fejér Ferenc* indítványát fogadták el s dr. *Révi* indítványa felett napirendre tértek.

Ezután a tárgysorozat többi pontjainak tárgyalására került a sor.

A Ludovika akadémiában Debreczen város alapítványi helyei betöltésre várnak. A közgyűlés kijelölési jogánál fogva a pályázók közül elsősorban *Székely Ferenc* és *Illésy Gyula* fiait, másodsorban dr. *Desse Kálmán* és özv. *Orosz Jánosné* fiait javasolta.

A kulturpalota ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a városhoz nyilatkozattétel végett. A közgyűlés feliratot intéz a miniszterhez, hogy csak akkor fog nyilatkozni, ha a kulturház felebbezett ügye el fog dőlni.

Csanádmegye azon átiratát, mely a kórházi alkalmazottaknak a törvényhatósági tisztviselők közé való felvételéről szól, tudomásul vették.

A közgyűlés a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei értekezletének átiratát, mely külön törvény alkotását célozza, hasonló felirattal támogatja.

Eröss Lajos püspök a tiszántuli református egyházkerület nevében kérte a várost, hogy a felállítandó német nyelvű tanszék költségeinek viselését 13 évig vállalja magára, amíg az e célra szolgáló Soós-féle alapítvány fedezni fogja a költségeket.

A város az első évben fizetés címén 4800 koronát lakbér címén 800 koronát s minden öt évben 600—600 koronát adva. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Eröss Lajos püspök megkeresésére az Andaházy—Szilágyi intézetnél megüresedett gondnoki állásra *Sinka Sándort* választották meg dr. *Petzkó Ernővel* szemben 13 szótöbbséggel.

A hajdusámsoni református egyháznak két új iskola építésének céljaira 25 ezer téglát szavaztak meg.

Mártonfalva községnek a Guthon felállítandó iskolájához telket és anyagot szavazott meg.

A siketnéma intézeti tanárok egyesülete azon felirata mellett, hogy a siketnéma oktatását az állam törvényileg szabályozza, pártoló feliratot intéz a kormányhoz.

A kösülymeder eladása és a Piac-utca 13. számú ház megvétele felett megtartották a névszerinti szavazást s az eladást illetőleg a megvételt elhatározták.

Választások.

Következtek a választások a vízműfelügyelői, egy erdészi, számvevőségi, számtiszi és adóketői állásra. A jelölt bizottságba küldte a közgyűlés *Somogyi Pált*, gr. *Degenfeld Józsefet* és dr. *Kenézy Gyulát*, a főispán

kinevezte dr. Tüdös Jánost, Domahidy Elemért és Rickl Antalt.

A jelölő bizottság tanácskozása alatt a főispán a közgyűlést felfüggesztette.

A jelölő bizottság visszatérte után Wessprény Zoltán főispán tudatta a közgyűléssel, a kandidáló bizottság határozatát. A vízműfelügyelői állásra a következőket jelölték: Kovács István, Molnár Aladár, Haty Kálmán, Kusch Konrád, ifj. Török Gábor és N. Nagy Ervin, ifj. Török Gábor kérvényét visszavonta.

Minthogy a közgyűlés egy jelölt személyében megállapodni nem tudott a főispán elrendelte a szavazást. A szavazatszedő küldöttség elnöke felolvasta a szavazás eredményét, melykörül Haty Kálmán 81, Kovács István 41, Kusch Konrád 16, K. Nagy Ervin 5 és Mörincz Ferencz két szavazatot kapott. Eszerint vízműfelügyelőnek Haty Kálmánt választották meg.

Adókievőnek 85 szavazattal Károlyi Ferenczet választották meg. Irnok egyhangulag Tóth Imre lett. Az üresedésben levő szülésznői állásra az egyedül pályázó Bulyovszky Emilné Zsurkai Ilonát választották meg.

Ezzel a közgyűlést a főispán berekesztette s folytatására holnap délután 3 óráját tűzte ki.

Le Délice

cigaretta-papír és
cigaretta-hüvely

2787

mindenütt kapható.

Birtokrendezés és tagosítás.

Irta: Dr. Gábor Jenő.

Debreczen, május 27.

Tudatában egyfelől annak, hogy a debreceni sajtó-organumok nemcsak politikai és szépirodalmi, hanem a társadalmat közlő érdeklődéssel is szívesen foglalkoznak, másfelől annak tudatában, hogy a helybeli lapok nemcsak Debreczen városában, de az egész hajduságban és Hajdumegyével kapcsolatos vidékeken is a kulturának, felvilágosodottságnak és haladásnak mindig bátran és mindig buzgón küzdő harcosai, oly kérdéssel kívánok e lap hasábjain foglalkozni, mely nemcsak jogi szakkérdés, hanem — tekintettel azon körülményre, hogy az egész megye lakosságának túlnyomó zöme gazdálkodó, kiket a tárgyalandó kérdés existenciájukban érint — egyenesen a társadalom egész rétegét érintő gyakorlati gazdasági kérdés. A birtokrendezésről, illetőleg e kérdés kapcsán a tagosításról kívánok pár szót előadni.

Köztudomás szerint a tagosítás azon birtokrendezési eljárás, melynek célja az, hogy a határ különböző dűldiben levő ingatlanai helyett minden tulajdonos egy darabban kapja ingatlanait. Ugyancsak tudott dolog, hogy ez eljárásnak közvetlen célja az, hogy a szétszórta fekvő törpe és kis birtokok, melyek egy tulajdonost uralnak, egyesítenek és ekként lehetővé tétessék a mindig idővesztéssel és gazdasági kárral járó extensiv gazdálkodásról az intenziv gazdálkodásra való átmenetel. Nem tagadható, hogy e kézen fekvő gazdasági előnyök dacára a tagosítás gyakran neheztel, sokszor egyáltalában nem volt keresztül vihető. Így csak példaképpen mutatok rá, hogy a szomszédos Derecske községben a tagosítás három alkalommal nem sikerült. A tagosításról való emlegetnemnek oka egyfelől az volt, hogy a tagosítás

az eddigi gazdasági rendszer megváltoztatásával nemcsak az ugar legeltetést, de a közlegelő felosztásával a közös legeltetést is lehetetlenné tette, a földmives néposztályt az állattenyésztésből csaknem teljesen kizárta, másfelől a mindig gyanakvó kisebb gazdaközönségben a régi törvény uralma alatt nem mindig alaptalanul az a tévhit vert gyökeret, hogy a tagosítás csak az urak, a nagybirtokosok és gazdák érdekeit szolgálja, az ő érdekeikre pedig egyenesen káros.

A tagosítás eddigi rendszerét s az egész tagosítási eljárást azonban gyökerében megváltoztatta az 1908: XXXIX. t. cikk, mely nemcsak a mások kárával való egyéni speculációt zárta ki, hanem a tagosítási eljárást közérdekű jellegének megfelelőleg a hatóság, különösen a földmívelési minisztérium felügyelete és ellenőrzése alá helyezve, a kisebb birtokosok, különösen pedig a parasztnéposztály érdekeit különös figyelemben és oltalomban részesíti.

A most említett érdekek és szempontok hathatós oltalma céljából az új törvény, illetve az annak alapján kibocsájtott igazságügyi rendeletet elrendelik, hogy a tagosítási kérelem a Földmívelésügyi minisztériumhoz határozathozatal céljából felterjesztessék. A földmívelésügyi miniszter az illetékes törvényszék útján hozzá felterjesztett tagosítási kérelmet az állandó gazdasági szakbizottság útján megvizsgálja és amennyiben a kérelmet tárgyalhatónak találja, annak tárgyalása végett az illető községbe rendszerint bizottságot küld ki, a melynek tagjai a földmívelésügyi miniszter által kijelölt megfelelő szakképzettségű előadón mint rendszerint vezető tagon kívül kiválóbb műszaki és gazdasági szakértők. Ez a tárgyaló bizottság a helyszíneire kitűzött tárgyalások az illető terület népességi, birtoklási és termelési viszonyairól beszerzett adatok alapján véleményt terjeszt a földmívelésügyi miniszterhez, ki a bemutatott adatok és az állandó gazdasági bizottság véleménye alapján határozatot hoz abban a kérdésben, hogy melyik az illető község határának a tagosításba bevonható területe és hogy a tagosítás a községre hasznos és célszerűen keresztül vihető-e vagy sem.

A földmívelésügyi miniszternek határozatát bárki kérheti, ki a tagosítandó határban fekvő valamely ingatlanok tényleges birtokosa és telekkönyvi tulajdonosa. Az e célra szolgáló beadványt a földmívelésügyi miniszterhez intézve az illetékes törvényszéknél kell beadni s egyuttal igazolni kell azt, hogy a tagosítást kéro 500 korona biztosítékot bírói letétbe helyeztetett-e? Maga a beadvány és leteti bélyegmentesek.

A földmívelésügyi miniszter határozatához igen jelentős következmények fűződnek a szerint, amint a miniszter határozatában a tagosítást az illető községre nézve hasznosnak és célszerűnek találta, vagy sem. Ha a miniszter határozatában a tagosítás szükségességét megállapítja, ez különösebb jelentőséggel bír egyrészt azért, mert ily módon a kisebb gazdálkodók megnyugtattatnak a tagosítás hasznosága és érdekeinek védelme tekintetében, másrészt azért, mert ily esetben a határozat 1., megállapítja a tagosító érdekeltséget, tehát azokat a birtokosokat, kik a tagosítási eljárásban részt vesznek s így a későbbi bírói eljárás körébe utalt megengedhetőségi tárgyaláson szavazati jogukat mint érdekelt felek gyakorolhatják, 2., megállapítja a tagosítandó területet, illetve azt, hogy mely területek azok: a., a melyek a tagosításba nem vonhatók bele, b., a melyek a tagosításba csak a tulajdonos beleegyezésével vonhatók be és c., a melyek a tagosításból kizárandók.

De különös jelentőséggel bír a miniszteri határozat azért is, mert e határozatnak megfelelőleg alakulnak aztán a megengedhetőségi tárgyaláson a tagosítási elrendelések előfeltételei. A bíróság előtt folyó megengedhetőségi bírói eljárás ugyanis más előfeltételektől teszi függővé a tagosítás megengedését a szerint, hogy a miniszteri határozatban a gazdasági hasznosság vagy célszerűség, avagy az ellenkezője lett e megállapítva? Ha a miniszteri határozat a tagosítást hasznosnak és célszerűnek állapította meg, a bíróság a tagosítást akkor rendeli el, ha a tagosítást kívánók birtoka a község tagosítandó területének egy negyed részét teszi ki. Ily esetben az állami, törvényhatósági és községi vagy a közalapítványi javak, a közintézetek,

a gyámság és gondnokság alatt levők, urbéri haszonvételekkel terhelt oly erdők, legelők és nádasok, valamint arányosítás alá tartozó oly közös használatú területek, a melyek rendezése még befejezve nincs, az általános tagosítást kívánók birtokához számítandók. Ily esetben mindazok, kik a megengedhetőségi tárgyalásra szabályszerűen idézve lettek, de azon meg nem jelentek, úgy tekintetnek, mint a kik a tagosításba beleegyeznek.

Ha azonban a miniszteri határozat a tagosítást az illető községre hasznosnak és célszerűen kivihetőnek nem mondja ki, a tagosítás csak akkor rendelhető el, ha az azt kívánók birtoka a község tagosítandó területének fele részét teszi ki. — Ezen fele rész kiszámításánál e fentebb felsorolt területeket a tagosítást ellenzők birtokához kell számítani. — A megengedhetőségi tárgyalásra szabályszerűen megidézett, de meg nem jelent felek ily esetben pedig úgy tekintendők, mint a kik a tagosítást ellenzik.

A földmívelésügyi miniszter ezen megállapításai a bírói eljárásban is kötelezők.

Ezekben kívánom az új törvény leglényesebb, mert legtöbb újítást tartalmazó közigazgatási részével foglalkozni; a tagosítási eljárás további ugynevezett „bírói“ részét csak pár sorban s — csak a legnevezetesebb és újítást képező részeiben érintem, — mert hiszen e cikk célja egyfelől csak annak a garanciának a feltárása volt, melyek biztosítják, hogy a tagosítás tényleg a közérdeket szolgálja, másfelől az volt, hogy az új törvény hűzhasznu rendelkezései a törvényekkel és rendeletekkel közvetlenül nem igen foglalkozó érdekelték előtt ismertekké tétessenek.

(Folytatjuk.)

EGYHÁZ, ISKOLA.

Eröss Lajos Szabolcs megyében. A döghei ref. egyház ma tartotta templomfelszentelési ünnepélyét. A templomszentelést a tiszántúli egyházkerület püspöke, Eröss Lajos végezte, aki Degenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok kíséretében érkezett oda. Nyiregyháza ünnepélyes fogadtatásban részesültek. Az üdvözlő beszédet Vay Gábor gróf főispán mondotta. Nyiregyházáról utaztak az egyházi vendégek Dögheére, ahol a templomi ünnepély végeztével a püspök küldöttségeket fogadott.

A székely napok programja

Kirándulás Tokaj vidékére. — A bukkaresti székelyek.

Debreczen, május 27.

Öt nap múlva június 1-én, kedden lesz Debreczenben a székely kongresszus, melyre az ország különböző részéről, különösen pedig az erdélyi vidékekről még egyre tömegesen érkeznek a résztvenni szándékozók jelentkezései. A jelentkezők száma, kiknek listáján számos előkelő személyiség neve szerepel, már eddig meghaladja az 500-at. Ujabbán tegnap a bukkaresti Szent István Társaság ismét harminc érkezéről tett jelentést.

A nagyszámu vendégsereg jelentékeny része pünkösd másodnapján, hétfőn este érkezik Debreczenbe. Az állomásnál a Debreczeni Székely Társaság fogadó bizottsága várja az érkezőket és intézi azok elszállásolását.

Programm szerint a vendégek az indóháznál kocsikra ülnek és hosszú sorban felvonulnak a Piac-utcán a főtérig, kíséretül elgöngyölve a Székely Társaságok Szövetségének elnökéhez, aki az „Arany Bika“-szállodában száll meg. A felvonulás után kiki szállására hajt. Később a Royalban tartandó ismerkedő lakomára összegyűlnek a vendégek.

Másnap délelőtt 9—10 órakor kezdődik a kongresszus. Délben bankett lesz a Bikában. Majd este székely-est a városi színházban: Sándor Erzi az Operaház illusztris művésznőjének, Zilahy Gyulának, Solymossy Etelnek, Irsay József, az alsórákosi Székely Emke dal-ör, Nagy András ref. kántor, dr. Ujjalussy Géza és Rácz Károly közreműködésével. Az este, mely a kongresszussal kapcsolatos ün-

nek felhívja a közönséget, hogy aki óhajtana a székelek tiszteletére rendezendő hortobágyi szórakozásban részeseülni, jelentkezzen hivatalában a városházán. Tíz koronáért mindenki megválthatja az érdekes kedvtelést. Az összeg betudódik az utazás, lakoma, vagyis az egész multság.

— **A debreceni vasut támogatása.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: A készülő nagyvárad—debreceni vasut támogatása érdekében Nagyvárad törvényhatósága elhatározta, hogy Nagyvárad városa 50.000 K névértékű részvényt jegyez a vasut törzsrészvényeiből s az ehhez szükséges összeget a közuti alaptól fedezi. E határozatot a kereskedelemügyi miniszter, amint erről tegnap leiratilag értesítette Nagyvárad városát, megsemmisítette azon indokolással, hogy a közuti alap készletét eredeti rendelkezésétől elvonni nem engedi. Felhívja a törvényhatóságot, hogy amennyiben a támogatást szükségesnek tartja hozzon újabb határozatot s jelöljön ki más fedezetet.

— **Az „Arany Bika“ Mulató** kiváló májusi műsora keretében éneklő Virágvölgyi Saci „A török bojkott“, Békefi Olga pedig az „Éji dal“ című kuplét, melyek zenéjét Huber Sándor zeneszerző, a mulató kiváló karnagya szerezte. A műsor valamennyi számának napról-napra nagyobb sikerben van része. A májusi műsor már csak pár estén és vasárnap délután lesz látható, mikor az összes szerződött tagok fellépnek. A vasárnap délutáni előadás félhelyárakkal lesz megtartva.

— **Fegyelmi vizsgálat az érmihályfalvai főszolgabíró ellen.** Nagyváradról írják: Dobozy Kálmán érmihályfalvai főszolgabíró ellen nemrégiben több feljelentés érkezett Glac Antal bihari főispánhoz. A feljelentések alapján fegyelmi vizsgálatot indítottak a főszolgabíró ellen. A vizsgálatot Keszthelyi Zoltán főjegyző vezeti. A szokástól eltérőleg nem az alispán székhelyén tartják meg a kihallgatásokat, hanem Érmihályfalván, mivel oly sok tanu és érdekelt van ez ügybe bekapcsolva, hogy mindazok Nagyváradra idézése tetemes költséggel járna. Hogy ezt kerülje a törvényhatóság, Keszthelyi Zoltán főjegyző még hétfőn Érmihályfalvára utazott és ott tartja a kihallgatásokat. A vizsgálat előreláthatólag egész héten el fog tartani s így a Dobozy főszolgabíró ügye a szombat, e hó 29-én tartandó fegyelmi választmányi ülésen már nem jöhet tárgyalás alá.

— **Halott az erdőben.** A debreczeni ügyészséghez tegnap jelentés érkezett a hadházi előjáráságtól, hogy Nagy Sándorné, született Veres Eszter 33 éves asszony felakasztotta magát. Nagyné már 13 éve él külön a feleségétől és azóta könnyelmű életet folytatott. Utóbb egy férfival élt vadházasságban, akivel együtt szülei rármaradt vagyont eltékozolta. Miután az örökségből nem maradt semmi az öngyilkosságra határozta el magát. Tegnap d. u. kiment az erdőbe és ott egy fára felakasztotta magát. Az erdőben legeltető pásztorfiúk találtak rá a holttestre és ők vitték be a hirt a városba. Az asszony holttestét felboncolták és a vizsgálat megállapította, hogy bűntény nem forog fenn. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— **Öngyilkos uriaszony.** A közfelfkő Mártonfalva határában levő Bagos pusztán Leitner Ferencz földbirtokos felesége öngyilkossági szándékból revolverrel magára lőtt és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Gyermek az égő konyhában.** Egy kis gyermek megrendítő tragédiája játszódott le tegnap Alsó-józsa határában. Nagy Imre dinnyecsőz másfél éves fiacskája az égő csőz-konyhában benn égett. — Nagy Imre mintegy

300 lépésnyire ment dolgozni a konyhától és másfél éves fiacskáját 4 éves kis fiával együtt a konyhában hagyta. A négy éves kis fiu gyufát gyújtott és az égő gyufától a konyhó szalmafüdele tüzet fogott. A konyhó egy pillanatra mulva lángban állott és a kis gyermek halálos égési sebeket szenvedett. — Mikorra a szülők megérkeztek, a kis gyermek már halott volt. — A csendőrség telefonon értesítette az ügyészséget a kis gyermek haláláról, amely a temetési engedélyt megadta.

— **Vasuti lopás.** Debreczen és Püspökladány között egyremásra történnék mostanában vasuti lopások. Tegnapelőtt is Mautner József bányagazgató pénztárcáját lopták el tegnap délelőtt a Budapest felé menő vonaton. Püspökladányban észrevette, hogy pénztárcája eltűnt, amelyben nagyobb értékű ékszer volt. A rendőrség sejtí, hogy kik voltak a zsebtolvajok és most a delectivék erősen hajszolják a vasuton járók rémeit.

— **Eltűnt gyermek.** Kiss András 10 éves fiu szüleinek Máv. 7. szám alatti lakásáról ezelőtt 11 nappal eltűnt. A rendőrség körfözi az eltűnt gyermeket.

— **Junius 1-re** elutazás miatt egy négy-szoba, előszoba és konyhából álló elegáns berendezett és gázvitágítással felszerelt butorozott lakás szeptember 15-ig kiadó, gyermektelen házaspárnak vagy garcon urnak. Czima kiadóban.

— **Tajtékpipák,** acélhangu harmonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár“-ban Bádogos-utca 4. szám.

— **Uraktól levett** ócska ruhákat igentisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-utca 1.

— **Pörkölt kávé** különlegességek villany tűzemű kávé pörköldé a kirakatba. Félegyházi Jánosnál Piac és Miklós-utca sarok.

— **Intelligentiával** bíró elárusító felvétetik a dohágy nagytörsében.

— **Pérez-, szivar-, cigaretta-tárcák** női kézi-táskák, uti bőröndök és utazókosarak a legolcsóbbak Mentze Henrik áruházában.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb** minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.

Égő vonat.

Tűz a nyiregyháza—debreczeni vasutvonalon.

Elhamvadt vasuti kocsi.

Nyiregyháza, május 27.

A Debreczenből este fél tizenegy óra-kor Nyiregyháza felé induló vegyesvonal utasai között tegnapelőtt éjszaka nagy riadalom volt. Egy teherkocsi, mely telített telefonpóznákkal volt megrakva, kigyuladt és lobogó lánggal égő tüze veszéllyel fenyegette az egész robogó vonatot. Szerencsére azonban idejékorán észrevették a veszélyt és így a vonat többi kocsiját sikerült a veszedelemtől megmenteni, ellenben a kigyuladt kocsi teljesen a lángok martaléka lett.

A vegyesvonal tegnapelőtt este a rendes időben indult el Debreczenből Nyiregyháza felé. Midőn Ujfehértó vasutállomást a vonat elhagyta, a személyzet észrevette, hogy a mozdony után következő második nyitott teherkocsiból, mely beszurkozott telefonpóznákkal volt megrakva, hatalmas lángnyelvek nyulnak a levegőbe és kísértetiesen világítják meg a sötét éjszakát. Természetesen a vészszip szava nyomban felhangzott és a vonat az utasok nagy rémületére a nyílt pályán azonnal megállott.

Elsősorban is a többi kocsikat igyekeztek megmenteni a tüztől. A mozdonyt és a közvetlen utána következő kocsit lecsatolták az égő kocsitól és azzal egyenesen berobogtak Nyiregyháza segélygépjéért. Természetesen az ily módon első lett égő kocsit is előre tolták, úgy, hogy a lángok nem csaphattak át az utána levő kocsikra, melyeket így sikerült megmenteni.

A segélygép hamarosan megérkezett és az égő kocsit bevontatta a nyiregyházi vasutállomásra. De amikor beért, a teherkocsinak már csak a vasváza maradt meg. Farészei teljesen elhamvadtak. Aztán a veszteglő vonat mozdonya visszament az utasokért, kik éjnek idején teljes három és fél órát vesztegeltek a nyílt pályán.

A tüzet valószínűleg a mozdony kéményéből kipattant szikra okozta, mely a telefonpóznák szurokját gyújtotta meg és attól tüzet fogott az egész kocsi.

A vizsgálat folyik. A kár igen jelentékeny.

Aki az Odolt következetesen minden nap használja, az a tudomány mai állása szerint a képzelhető legjobb fog és szájápolást gyakorolja.

Mi az ujság?

— **Érdekesebb esetek mindenfelől.** —

Budapest, május 27.

Haverdáék példája.

Szabadkáról jelentik: E hó 22-én egy ismeretlen ember az Uj-utcában lakó Végh Mihály vagyonos háztulajdonoshoz beállított lakáskeresés ürügye alatt és őt törrel szivenzurta, hasát felmetszette és azután eltávozott anélkül, hogy valaki észrevette volna. A szomszédos szobában beteg felesége mit sem tudott a dologról. A szomszédban lakó asztalossegéd jött a szerencsétlen ember segítségére, kit halálos sebével a kórházba szállítottak, hol megoperálták és állandóan nagy lázban feküdt. 25-én, mikor az ápoló magára hagyta, az ablakon keresztül leugrott az emeletről és meghalt. A merényletről csak 3 óra-kor délután értesült a rendőrség és így a merénylőnek elég ideje volt menekülni. A nyomzást a legszélesebb körben megindították. Többeket letartóztattak, de alibi igazolása után szabadon bocsátották. A merénylet körülményeiből azt következtetik, hogy bérnyilkosságot akartak elkövetni. Végh Mihálynak mintegy 50.000 korona vagyona volt és az elmúlt év őszén beteges feleségével együtt oly végrendeletet csináltak, hogyha férje hal el előbb, úgy az asszony örököl mindent és viszont, ha az asszony halna meg, úgy a férjre marad az egész vagyon. Miután azonban az asszony hónapok óta beteg fekszik és felgyógyulásához nincs remény, felmerült az a gyanu, hogy valamelyik érdekelt fél akarta eltenni Véghet láb alól.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Eltűnt panaszos.

Érdekes esküdtészeki tárgyalás.

Debreczen, május 27.

Tegnap számunkban megemlékeztünk arról az érdekes sajtóperről, mely a debreczeni esküdtbírószágot legutóbb foglalkozta. — Az ügyben egy köijegyző és egy fűszerkereskedő voltak vádolva nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás vétségével. A köijegyző és a fűszeres azt írták a „Nagykároly“ című lapban Simkó Aladarról, a Nagykarolyban megjelenő „Közérdek“ című ujság szerkesztőjéről, hogy

az panamázik a lapja útján szerzett potyajegyekkel. Azokat pénzért fűnek-fának eladogatja.

A kellemetlen ügyben Simkó szerkesztő több tanút citáltatott be, kiknek kihallgatása tegnap egész délután tartott. A tanúk vallomása azonban nem valami kedvező világításba helyezte az esküdszék előtt Simkó. A bizonyítási eljárás során felette kényelmetlen helyzetbe került a szerkesztő ur és úgy oldotta meg a kérdést, hogy be sem várva a tárgyalás folytatását, eltűnt a városból.

Ma délelőtt tizenegy óráig várták Simkókat a tárgyalásra. Aki azonban ott meg nem jelent az Simkó szerkesztő ur és az ügyvédje volt. Később aztán megtudták, hogy a leverő tényállás megfutamodásra készítette őket. Még tegnap este elutaztak haza.

A törvényszék az ügynek ilyenén fordulata következtében a vádlottak ellen megszüntette a további eljárást.

A vádlottak ügyvédje elterjesztésére pedig temérdek perköltségben elmarasztalta Simkót, aki ellen most még vizsonvátat is emelnek a vádlottakból vádlóvá iett körjegyző és fűszeres.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Tormáscsotvas vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salnye-Lipőcei Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfpart 8.

TÁVIRATOK.

A közös bank mellett erőszakoskodó főispán.

Budapest, május 27. Ideérkező távirati jelentések szerint. Máramarossziget mai törvényhatósági közgyűlésen nagy botrány történt. A közgyűlés elé egy indítvány került az önálló bank ügyében. A törvényhatóság többsége az önálló bank mellett volt és ennek dacára az elnöklő főispán a határozatot úgy hirdette ki, mintha az a közös bank mellett szólott volna. Erre nagy vihar tört ki, a függetlenségi érzelmű bizottsági tagok felugráltak helyeikről és szidalmazni kezdték a főispánt, kit csaknem megvertek. Az eset Máramarosszigeten nagy izgalmat keltett.

Kossuth Ferenc kijelentése.

Budapest, május 27. Kossuthnál Wekerle után Justh, Barabás és Battányi Tivadar tettek látogatást a beteg miniszternél. Kossuth Ferenc ma kijelentette, hogy olyan kibontakozási program, mely a király és a többség helyeslésével találkozna, ezideig nincs. — Egyben rosszalását fejezte ki a lapok alaptalan híreszteléseiről, melyek a helyzetet csak rontják.

Pánik a tőzsdén.

Budapest, május 27. A tőzsdén ma nagy pánikot keltett a király súlyos betegségéről szóló hír, melyről azonban kiderült, hogy semmi alapja sincs. Wekerle miniszterelnök intézkedésére megnyugtató hivatalos jelentést tettek közzé, mire a nyugalom helyre állt.

Kórházba csapott a villám.

Makó, május 27. Éjjel itt nagy vihar dühöngött. A villám kétszer egymásután beütött a közkórház járványos osztályába. A betegek közt nagy pánik támadt. Rémulve ugráltak ki ágyaikból és menekülni igyekeztek. Csak nagynehezen lehetett a betegeket megnyugtanni.

A villám az épület tetejét és az összes világítási és telefonosztályokat teljesen elpusztította.

Haza Boszniából.

Budapest, május 27. Félhivatalos jelentés szerint a Boszniában beosztott összes póttartalékosok szabadságolása még e hónapban megtörténik. A mozgósítás alatt behívó póttartalékosok május 29-ére már mind illetőségi helyükön lesznek.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 27.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Bágyadt irányzat mellett 12000 métermázsza került forgalom 5—10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafajták nyugodtak. Idő: borús.

Buza májusra	12.99—13
Buza októberre	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	10.04—06
Zab májusra	—
Zab októberre	7.61—62
Tengeri májusra	—
Tengeri júliusra	7.91—92
ceRep augusztusra	15.30—40

Regény-csarnok.

99. Regény.

A nagy rejtély.

Lassan feltapogatódtunk a lépcsőkön, míg az első nyugponthoz értünk. A második lépcső sor ellenkező irányba vezetett s mint a terem lennt, gyér világítást nyert egy olaj lámpa által, mely valamely láthatatlan helyen valahol fölöttünk volt elhelyezve. A második lépcsősoron felhaladva s egy rövid folyosón keresztülmenve, egy furcsa alaeu kerekded szoba nyitott ajtaján át felfedertük a lámpát, mely a kandallón állt. A gyér világításnál észrevettük egy hosszú szőnyeg darabot, mely az ajtóval szemben lévő falon a plafondról a földig alá függött.

Macallanné félrevonta a szőnyeget, és kezével intve nekem, keresztül ment a nyíláson, mit a szőnyeg eltakarta.

„Figyelj!” susogott anyósom.

A szőnyegfüggönyön belül állva, sötét, rövid folyosón találtam magamat, melynek végén a lámpa egy sugara zárt ajtót mutatott. Hallgatódtam, s az ajtón belül harsona hangot hallék, melynek szavait sajátságos pergés és gördülés zaja kísérte, mely majd távozott, majd közeledett s itéletem szerint, nagy téren mozoghatott fel s alá. Majd azon pergő, gördülő hangok voltak leghallhatóbbak s még a hangos kiáltásokat is tulharsogták, majd e zaj ismét fokozatosan csillapodott, s a kiáltó hang kerekedett felül. Az ajtó igen nehéz lehetett. Bármily erőltetett figyelemmel hallgatódtam, nem bírtam kivenni a mondott vagyis kiáltott szavakat, valamint a gördülő zaj okát sem bírtam magamnak megmagyarázni.

„Mi történhetik ezen ajtón belül?” kérdém Macallannétól.

„Lépj csendesen,” felelt anyósom „s győződjél meg róla magad.”

A szőnyeget úgy rendezte, hogy a kerekded szoba világításából egy sugár sem hatolhatott rajta keresztül. Azután nesztelenül megforgatta az ajtó kilincset és feltárta a nehéz tölgyfa ajtót.

A folyosóban rejtve maradtunk s a nyitott ajtón át benézünk az előtünk feltárt szobába.

Láttam, — vagyis azt képzeltem, hogy a sötétben láttam — egy hosszú szobát alacsony tetővel. Az elalvó kandalló-tűz végső pislogó világ volt az egyedüli világítás, melynek rezgő fényénél a tárgyakról és távolságról némi fogalmat szerezhettem.

A szoba közepét, melylyel szemben álltunk

vörösdéd fényvel árasztotta el a kandalló tüze, de a szoba felső és alsó végét tökéletes sötétségben hagyta. Alig volt időm ezt észrevenni, midőn a pergő, gördülő hangok felém közeledtek. A szoba vörösdéd fényvel világított területén keresztül, egy magas, kereken járó szék gördült el mellettem, melyen árnyas alakot vetek észre, hullámzó hajjal s örült sebességgel emelt s lebecsátott karokkal, melyek a szék gépezetét irányozták s ily rohanó gyorsaságra indították.

„En Napoleon vagyok, Austerlitz napjának reggelén!” kiáltott a széken ülő ember, a mint mellettem elsurrant, zajos kerekein, s a vörös tüzfényben kísértetiesen mozgott. „En adom a jelszót és trónok ingadoznak, királyok elbuknak, nézek rettegnek és emberek százezrei harcolnak elvérzenek, meghalnak!”

A szék ezalatt eltűnt a világított körből és a benne ülő ember ismét más hőssé változott „En Nelson vagyok!” kiáltott az átható hang. „En vezetem a hajóhadat Trafalgar felé. Parancsokat osztok, látnoki szellemmel sejtje a győzedelmet és halált. Látom saját dicsőségetem — nyilvános, nagyszerű temetésemet, népem kezservas könyűit és elhelyezésemet a dicső templomban. Századokon át él emlékem és a költők halkatlan költeményekben énekelik tetteim nagyságát!”

A zajos kerek a szoba sötét végén megfordultak és visszafelé jöttek. Az ijesztő, fantasztikus megjelenés, gép és ember egygyé olvadva, az ujkori Cetaur, félig ember, félig gép, ismét elrohant mellettem az elhaló tűz rezgő fényénél.

„En Shakespeare vagyok!” kiáltott most az örületes lény. „Leart írom, a tragodiák tragodiáját. A régieket s jelenkorikat együttvéve, én vagyok azon költő, ki tulragyogja mind. Világosságot! világosságot! Mint az izzó láng, úgy ömlenek vulkánikus szellememből a halhatatlan sorok. Világosságot! világosságot! hogy a korok örökké való költője megirhassa a szavakat, melyek addig élnek, míg ember él e földön!” S tovább sietett, tovább tuszkolta gépét a szoba közepe felé.

A mint a kandallóhoz közeledett, egy végső, még el nem égett szén vagy famaradvány lángragyult és megvilágította az ajtóbejáratot. E perczen megpillantott bennünket! A kereken járó szék oly erővel megállítatott, hogy a szűette, régi szcbapadló is rengett belé, s a lökése ereje a szék irányát megváltoztatta, hogy az, mint valami dühös vadállat, nekünk a falhoz simulva kikerekelje a száguldó gépalapot, mely mellettünk eliramodva a szőnyeg függönybe ütődött. A kerek-szobának lámpafénye ismét behatolhatott a nyíláson. A széken ülő teremtas megállítá neki dűsödő kerekait és félelmentes, gnómszerű kiváncsisággal tekintett hátra, mit látni iszonyu volt.

„Keresztül meutem-e rajtok? Porrá zuztam-e őket azon merészségért, hogy megzavarni bátorokdakt?” szolt önmagához. A mint e szeretetreméltó kérdések ellebentek ajkairól, tekintete ránk tévedt. Gondolatai azonnal visszatértek Shakespeare és Leaz királyra. „Gonneril és Regan!” kiáltott „Két kegyetlen leányom, két ördögi gyermekem kik gunyolni jönnek engemet!”

„Szó sincs róla,” szolt anyósom, oly nyugodtan, mintha valamely józan lényhez intőznék szavait. „En régi barátinője Macallanná vagyok, s látogatóba hoztam önhez Macallan Eustacéné második nejét.”

Azon perczen, midőn anyósom az utóbbi szavakat kimondta: „Macallan Eustace második nejét”, a férfi kiugrott a székből, oly szívzaggató, iszonytató sikoltással, mintha megllötték volna. Pillanatiga levegőben, egy fejet és féltestet láttunk mely tökéletesen meg volt fosztva az alsó tagoktól. A következő pillanatban, az irtózatos lény, könnyedén mint a majom. kezével a földet érinté. A jelenet nevetséges iszonyossága tetőpontjára ért, midőn a szerencsétlen lény, hihetetlen gyorsasággal, kezein odább ugrált, egész a hosszú szoba kandallójáig. Ott az elhaló tűz fölé hajolva, remegve, irtózva nyögött és mormogott, ezerszer ismételve a pár szót: „Oh sajnáljanak, könyörüljenek meg rajtam.”

Ez volt azon ember, kinek tanácsát jöttem kérni, kinek segítségére számítottam szükség esetében.

Folyt. köv.

DEUTSCHNAL MINDENKOR FRISS

uradalmi vaj, tea vaj,
liptói turó kapható.

Piacz-utca Főposta mellett.

TÁTRA-LONNICZ

- m. kir. kincstári gyógyfürdő és üdülőtelep.
- Elsőrangú szállodák. Kitérő konyha. villamos világítás. Vízvezeték.
- Csatornázás. Gondozott park. Kényelmes sétautak. Bérelhető fogatok és autók.
- Lövészorok. Tennisz. Golf. Galamb-lövészet. Vadászat. Halászat. Zene. Hangversenyek. Előadások.
- Modern vizgyógyintézet. Nagy fedett uszocsarnok.
- Vasútállomás. Posta. Távirada. Interurban telefon.
- Kimerítő prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál
- 2926 a fürdőigazgatóság.
- Tatra-Lomnicz **Gundel Károly** (Szepesm.) igazgató.

Magyar és lengyel-zsidó társulat.

A budapesti WERTHEIMER mulatóból rendezt vendéglátókat
1909. évi május hó 29-én szombaton és a következő napokon

a FIUME kávéház

udvari fedett kerthelyiségében Csapó-utca 52. sz.

Humoros előadás.

Remek új műsorral közreműködnek:

Desszert Testvérek
lengyel duettisták.	Desszert Klára
lengyel férfi utánzó.
Vajdafi Jóska
magyar jellemalakító.	Fürst Szerafin
operett énekesnő.
Weinberger Mór
lengyel komikus.	Klímó Katalin
magyar és angol táncosnő.
RABINOVITZ TESTVÉREK
párdalások.	Blindauer Elza
lengyel-zsidó férfi utánzó.
Scheiner Izsák
igazgató.	Arany Mariska
magyar énekesnő.
Zsigmond Sveider
karmester.	Zsanetti Mehr
lengyel énekesnő.

Uj kuplák! **Uj műsor!**
Kezdeté este fél 9 órakor.

BELEPTI-DÍJ: I-ső hely 1 korona 50 fillér,
II-ik hely 1 korona.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel:

AUGURT ANTAL, kávé.

SESTA-KERTI

nyaraló kiadó.

Értekezhetni: Kandia-u. 8. sz. a.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona.
teljes férfirehához	1 szelvény 12 korona.
(habát, nadrág és mellény)	1 szelvény 15 korona.
legendő csak	1 szelvény 17 korona.
	1 szelvény 18 korona.
	1 szelvény 20 korona.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelőssőbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely közelében a vámospércsi országút mentén fekvő ugynevezett **Nyilas-telepen**

házhelyek

valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet **Dr. Márton Kálmán** ügyvédnél Piacz-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

„FÉLIX” GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénés hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdőalakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészek gyuladások, méh-hurut, medencebéli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál; Ivó gyógymód alakjában, idült gyomorhántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehójjag betegségeinél, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás. Tükör kád, mór szénsav és iszap-fürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitérő vendéglők, jutányos étlapárak, állandó elsőrendű cigány-zene, vasárnaponként katona-zene, tennis-pálya, gondozott sétautak, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta.

Curtaxe és zenedij nincs.

Prospektust küld

Pósta, távirada, interurbán-telefon.

az Igazgatóság.

Az amerikai cipők kitünők,
a kitünők között a legkiválóbbak:

„Above All Barry“,
„Walk-Over“,
„Sorosis“,
„Patrician“.

Budapesten kizárólag kaphatók:
Amerikan Shoe Company Ltd.
VI., Ercsitya-utca 6.

Telefon 5. Telefon 5.

Aratógépeket,

kévekötő, marokrakó és fűkaszálokat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját találmányu szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel: **Bagi István**

2266

Kaba.

Tessék ajánlatot kérni.

MEGLEPŐ SZINTE CSODALATOS
GYÓGYEREDMÉNYEKA**APTAMÁSI**

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Debreczenben kapható

KONTSEK GÉZAfűszer és csemege kereskedésben
:: DEBRECZEN, Kossuth-utca.**Legujabb Szövetek,**

Sima és mintázott női kosztüm és divatkelmékből

gyönyörű választékot tartunk.

Angol- és francia bluz szövetek a legujabb kivitelben.

Divatos blouz selymek, a legelőkelőbb beszerzési forrásokból.

Fekete és színes napernyőkből, remek választék. 2980

Állandó nagy raktár

fekete gyászkelmékből.

SZABÓ LAJOS FIAI.**■ Gőzeke-bérszántást ■**vállal jutányos fel-
.: tételek mellett a :. 2936**Nagykaprosi
Bérgazdaság.**Posta- és távirda-állomás:
POLGÁR, (Szabolcsm.)**Eladó birtok.**Egy 25 holdas fan-
csikai (kaszáló fekete ho-
mok talaju)**eladó.**Értekezhetni lehet: **Dr.
MÁRTON RÁGMÁN** ügyvédnél,
Piac-utca 44. sz. a.**Donogán és Somossy**
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.**Mosó kelme újdonságok**

Zefir. Batist. Ottomán-vászon.

.. Kreton. Voile de laine ..

!!! óriási raktára !!!**A „Debreczen“**

motorerőre berendezett nyomdája

Kandia-utca 15. szám alatt.

A legujabb technikai eszközökkel szereltetett fel.

Modern gépek, új betűk s minden más eszköz rendelkezésre áll ahhoz, hogy a nyomda művészies és izléses nyomtatványokat állithasson elő.

Elvállal könyvek, levélpapír, boríték, eljegyzési értesítők lakodalmi és bál meghívók s minden a nyomdai szakmába vágó munkálatoknak művészies és izléses előállítását.

Megrendelések a nyomdában és a „Debreczen“ kiadóhivatalában (Piacz-u. 40. szám) eszközölhetők.

Minták, árjegyzék s költségvetés díjtalan.

A „Debreczen“ nyomda.